

Handläggare: Eva Woll Tegbäck
Telefon: 08 - 508 35 528

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 16 april 2013

Ärende 3

Yttrande avseende förslag till Utbildning för nyanlända elever, mottagande och skolgång

Remiss från kommunstyrelsen, 000343/2013

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden hänvisar till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Charlotte Svensson
Arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson Bech
Utvecklingschef

Sammanfattning

Arbetsmarknadsnämnden har av kommunstyrelsen beretts tillfälle att inkomma med yttrande avseende ett förslag till Utbildning för nyanlända elever, mottagande och skolgång (Ds 2013:6).

I promemorian ges förslag på hur mottagandet och undervisningen av nyanlända elever i de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan bör regleras. Därtill föreslås ett antal författningsändringar vad gäller rätten till utbildning och skolplikt.

Arbetsmarknadsförvaltningen är positiv till de föreslagna författningsändringarna med följande synpunkter.

En prioritering i timplanen till förmån för ytterligare undervisningstid i svenska föreslås begränsas till ett år för att möjligheterna för eleven att nå kunskapskraven

i övriga ämnen inte ska försvåras. Intentionen är bra men arbetsmarknadsförvaltningen anser att det efter ett år ska finnas möjlighet för rektor, att utifrån individuell bedömning av eleven, fatta beslut om att den prioriterade timplanen ska förlängas.

Undervisningstiden i förberedelseklass ska enligt förslaget ses som en introduktion till den svenska skolan och den nyanlände ska så skyndsamt som möjligt få en tillhörighet i den undervisningsgrupp som han eller hon normalt ska undervisas i. Tiden i förberedelseklass får enligt förslaget inte överstiga ett år och om särskilda eller synnerliga skäl finns kan tiden förlängas till två år. Den föreslagna tidsbegränsningen får dock inte skymma att det kan finnas nyanlända elever som kräver särskilt stöd för längre tid än två år av andra skäl än att introduceras i den svenska skolan och arbetsmarknadsförvaltningen vill understryka vikten av att noggrant följa om den nyanlände behöver särskilt stöd som innebär att det finns särskilda skäl att göra en annan placering.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben.

Bakgrund

Utbildningsdepartementet har i en utredning utarbetat förslag för att förbättra utbildningen för nyanlända elever. I uppdraget har ingått att utreda hur skolformerna, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan bör regleras. I uppdraget har också ingått att utreda hur skolförfattningarna bör utformas för att nyanlända elever och elever med annat modersmål än svenska bäst ska lära sig svenska, och hur eleverna med annat modersmål än svenska på bästa sätt kan stödjas i sin kunskapsutveckling genom stöd i ämnesundervisningen på elevens modersmål.

Frågorna om hur skolförfattningarna bör utformas för att nyanlända elever bäst ska lära sig svenska, hur kompetenskraven för lärare som undervisar nyanlända elever ska se ut samt stöd på modersmålet i ämnesundervisning behandlas inte i denna promemoria utan tas upp i en kommande promemoria.

Nyanlända elever har olika bakgrund och behov. Vissa har lång skolgång bakom sig och goda kunskaper i olika ämnen. Andra saknar eller har en mycket sporadisk skolgång och har därför inte tillägnat sig grundläggande kunskaper. För att kunna bedöma och planera hur undervisningen ska genomföras för respektive nyanländ elev behöver skolpersonalen få en bild av vilka kunskaper och erfarenheter som eleven har.

Nyanlända elever definieras som elever som anlänt till Sverige och påbörjat sin utbildning i Sverige efter den tidpunkt som normalt inträder, dvs. efter sju, eller om det finns särskilda skäl, åtta års ålder. En elev ska inte längre anses som vara nyanländ efter fyra års skolgång.

Förslagen

Bedömning av elevernas kunskaper och inplacering

- *Bedömning av kunskaper*
Rektorn ska ansvara för att det skyndsamt och senast inom två månader från elevens ankomst till skolan görs en bedömning av en nyanländ elevs kunskaper.

Bedömningen ska utgöra underlag för hur undervisningen i de olika ämnena ska planeras och hur tiden mellan de olika ämnena ska fördelas. Bedömningen ska även utgöra underlag för beslut om vilken årskurs eleven ska placeras i samt om elevens behov av särskilt stöd bör utredas.

- *Placering i årskurs*
Rektorn ska skyndsamt och senast inom två månader från den nyanlända elevens ankomst till skolan besluta om placering i en årskurs och i en undervisningsgrupp utifrån elevens ålder, förkunskaper och personliga förhållanden i övrigt. Innan rektorn fattar beslut ska elevens vårdnadshavare få tillfälle att yttra sig.

Garanterad undervisningstid

- Den garanterade undervisningstiden för en nyanländ elev inom grundskolan och motsvarande skolformer ska minst motsvara den undervisningstid som elever i samma årskurs har rätt till under den tid som återstår av utbildningen.
- *Prioriterad timplan*
Rektorn får fatta beslut om prioriterad timplan för en nyanländ elev om det bedöms öka elevens möjlighet att tillgodogöra sig de kunskaper i svenska språket som behövs för att följa och tillgodogöra sig undervisningen i andra ämnen. Prioriterad timplan innebär att undervisningstiden i ett eller flera ämnen, inklusive elevens val, omfördelas till förmån för ämnet svenska eller svenska som andraspråk. Beslut om prioriterad timplan får inte inskränka elevens möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och därutöver utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. Beslut om prioriterad timplan kan fattas för sammanlagt högst ett år.

Förberedelseklass

- Förberedelseklasser får inrättas om huvudmannen anser att detta gynnar de nyanlända elevernas möjlighet att så snart som möjligt kunna följa och tillgodogöra sig den ordinarie undervisningen. Syftet med förberedelseklasser ska vara att öka elevernas möjlighet att nå kunskapskraven.

Rektorn får besluta att en elev som saknar tillräckliga kunskaper i det svenska språket för att kunna följa och tillgodogöra sig den ordinarie undervisningen delvis ska undervisas i förberedelseklass.

Beslut om undervisning i förberedelseklass ska kunna fattas för högst ett år. Om det föreligger särskilda skäl får beslutet förlängas så att det avser en sammanlagd period om högst ett och ett halvt år. Om det finns synnerliga skäl får beslutet förlängas ytterligare så att det avser en sammanlagd period om högst två år.

En elevs undervisning i förberedelseklass i ett visst ämne ska avbrytas så snart eleven bedöms ha tillräckliga kunskaper för att kunna delta i den ordinarie undervisningen i det aktuella ämnet.

Undervisning i förberedelseklass ska såväl lokal- som verksamhetsmässigt äga rum i så nära anslutning till annan undervisning som möjligt. Om det finns särskilda skäl ska annan placering kunna göras.

Särskilt stöd

- Beslut om undervisning i förberedelseklass eller prioriterad timplan ska inte hanteras inom ramen för särskilt stöd. Det är endast om det befaras att eleven inte kommer att nå kunskapskraven trots åtgärder för nyanlända som anges i lag eller förordning som åtgärdsprogram ska upprättas.

Härutöver innehåller promemorian förslag om skolplikt och rätt till utbildning och dess utformning. Förvaltningen avstår från att redogöra för dessa delar då utbildningsnämnden är mer sakkunnig remissinstans i dessa frågor.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter

Arbetsmarknadsförvaltningen är positiv till de föreslagna författningsändringarna med följande synpunkter.

En prioritering i timplanen till förmån för ytterligare undervisningstid i svenska föreslås begränsas till ett år för att möjligheterna för eleven att nå kunskapskraven i övriga ämnen inte ska försvåras. Intentionen är bra men arbetsmarknadsförvaltningen anser att det efter ett år ska finnas möjligheter för rektor, att utifrån individuell bedömning av eleven, fatta beslut om att den prioriterade timplanen ska förlängas.

Undervisningstiden i förberedelseklass ska enligt förslaget ses som en introduktion till den svenska skolan och den nyanlände ska så skyndsamt som möjligt få en tillhörighet i den undervisningsgrupp som han eller hon normalt ska undervisas i. Tiden i förberedelseklass får enligt förslaget inte överstiga ett år men om särskilda eller synnerliga skäl finns kan tiden förlängas till två år. Förvaltningen vill betona att tiden i förberedelseklass måste kunna variera och planeras utifrån den enskilde elevens behov. Goda möjligheter till individualisering av undervisningen efter

behov ger eleverna de bästa förutsättningarna att uppnå de kunskaper som krävs för att sedan fortsätta i en vanlig undervisningsgrupp. Det kan innebära att en del elever i stort sett inte behöver förberedelseklass medan andra behöver en längre tid. Den föreslagna tidsbegränsningen får inte skymma att det kan finnas nyanlända elever som kräver särskilt stöd för längre tid än två år och då bör kunna få tillgång till det.

Bilaga:

1. Sammanfattningen av Utbildning för nyanlända elever, Mottagande och skolgång (Ds 2013:6)